

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2013 vp

Valtioneuvoston selvitys luonnoksesta vuosien 2014—2020 alueellisia valtiontukia koskeviksi suuntaviivoiksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 13 päivänä helmikuuta 2013 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen luonnoksesta vuosien 2014—2020 alueellisia valtiontukia koskeviksi suuntaviivoiksi (E 5/2013 vp) maa- ja metsätalousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- aluekehitysjohtaja Veijo Kavonius ja ylitarkastaja Inkalotta Nuotio, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Teemu Seppä, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Annukka Mäkinen, Suomen Kuntaliitto
- rahoitusasiantuntija Kari Palvaila, Hämeen ELY-keskus.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Yleistä

Alueellisten valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen on osa Euroopan komission 8.5.2012 käynnistämää EU:n valtiontukivalvonnan modernisaatiota (KOM 2012(209 Final)). Uudistuksella on kolme tavoitetta. Tavoitteena on ensinnäkin uudistaa valtiontukisääntelyä siten, että valtiontuella edistetään talouskasvua Eurooppa 2020 -tavoitteiden mukaisesti. Toiseksi uudistuksella tavoitellaan valtiontukivalvonnan painopisteen siirtämistä eniten kilpailua vääristäviin tapauksiin sisämarkkinoilla. Tällä tarkoitetaan yhtäältä suurten ja kilpailua vääristävien tukien tarkempaa valvontaa, toisaalta vain vähän

kilpailua vääristävien tukien yksinkertaisempaa analysointia. Uudistuksen kolmantena tavoitteena on yhdenmukaistaa ja virtaviivaistaa valtiontukisääntöjä ja nopeuttaa valtiontukimenettelyjä.

1) Aluetukikartat (suuntaviivojen jakso 5)

Komissio esittää aluetuen väestöpeitoksi 42 % koko unionin alueella.

Suomessa väestöpeitoksi tulisi esityksen mukaan 21,7 %, josta 18,3 % on harvan asutuksen aluetta ja 3,4 % ennalta määrittelemättömiä c-alueita.

Tavoite aluetukialueiden väestöpeitoksi Suomessa on noin 27 %. Käytännössä Suomen esittämät kriteerit ja voimassa olevan NUTS-alue-

luokituksen käyttö harvaan asuttujen alueiden määrittelyssä mahdollistaisivat sen, että Suomen väestöpeittotavoite täyttyisi.

Komissio jakaa aluetukikelpoiset alueet kahteen ryhmään: ns. a-alueisiin ja c-alueisiin. A-alueilla tarkoitetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisia alueita, joiden taloudellinen tilanne on äärimmäisen epäsuotuisa, kun sitä verrataan koko unioniin. Komissio katsoo suuntaviivaluonnoksessa tämän edellytyksen täyttyvän sellaisten NUTS2-alueiden osalta, joiden bruttokansantuote on alle 75 prosenttia EU27-keskiarvosta. Lisäksi SEUT-sopimuksen 349 artiklassa määritellyt syrjäisimmät alueet on määritelty a-alueiksi (Ranskan, Espanjan ja Portugalin merellä olevat/merentakaiset alueet).

C-alueita ovat puolestaan alueet, joilla komissio voi hyväksyä valtiontuen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Määräys antaa komissiolle mahdollisuuden hyväksyä tuen alueilla, jotka ovat epäedullisessa asemassa kansalliseen keskiarvoon nähden.

2) Alueelliseen investointitukeen sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit ja suuryritysten tukimahdollisuuksien poistuminen c-alueilta (suuntaviivojen kohta 10 ja jaksot 156–163)

Komissio esittää suuntaviivaluonnoksessa, että suurille yrityksille c-alueilla myönnetyn alueellisen investointituen suorat kielteiset vaikutukset ovat todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia suuremmat. Sen johdosta alueellinen investointituki olisi komission mielestä rajoitettava c-alueilla pk-yrityksiin.

3. Komissiolle ilmoitettavat tuet (suuntaviivojen jakso 2)

Komissio esittää suuntaviivaluonnoksessa, että suurille yrityksille c-alueilla myönnetyn alueellisen investointituen suorat kielteiset vaikutukset ovat todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia suuremmat. Sen johdosta alueellinen investointituki olisi komission mielestä rajoitettava c-alueilla pk-yrityksiin. Lisäksi komissio esittää c-alueilla tukitason laskua 5 prosenttiyksiköllä siten, että pienten yritysten tukitaso olisi enintään

30 prosenttia ja keskisuurten yritysten 20 prosenttia.

Komission aluetukisuuntaviivaluonnoksen mukaan jatkossa neljä tukiluokkaa on valtiontukien ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Ensinnäkin tietyille taloudellisen toiminnan aloille suunnatut investointitukiohjelmat sekä tietynmuotoiset toimintatukiohjelmat tulee edelleen ilmoittaa komissiolle.

Toiseksi komissiolle tulee edelleen ilmoittaa suuret yksittäiset tuet, jotka on myönnetty tukiohjelman perusteella tai ohjelman ulkopuolella.

Kolmanneksi komission esityksen mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava (tukimäärästä riippumatta) kaikista suurten yritysten tai pk-yritysten hankkeisiin myönnettävästä investointituesta, jos tuensaaja on lopettanut samantapaisen tuotantotoiminnan ETA:ssa tuen myöntämistä edeltävien kahden vuoden aikana tai jos tuensaaja aikoo lopettaa kyseisen toiminnan kahden vuoden kuluessa investoinnin toteuttamisesta (aluetukisuuntaviivaluonnoksen jakso 2.3).

Neljänneksi alueelliset toimintatukiohjelmat on edelleen ilmoitettava komissiolle, koska niistä aiheutuu kilpailulle ja kaupalle suuri vääristymisen riski.

4. Aluetuen soveltuvuuden arviointi (suuntaviivojen jakso 3)

Komissio arvioi sille ilmoitetut valtiontuet suuntaviivojen 3-jakson mukaisesti. Jäsenvaltion tulee todentaa komissiolle, että tuella on 1) todellinen vaikutus koheesiotavoitteiden saavuttamiseen; 2) tuella tavoiteltua oikeudenmukaisuustavoitetta ei saavuteta markkinoiden toimin; 3) tuki on asianmukainen väline, eikä vastaaviin koheesiotavoitteisiin päästäisi vaihtoehtoisten toimenpiteiden avulla (esim. infrastruktuurin kehittäminen); 4) tuella on kannustava vaikutus (tuki muuttaa tuensaajan käyttäytymistä siten, että se harjoittaa aluekehitystä edistävää ylimääräistä toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea); 5) tuki on oikeasuhtaista, ja se rajautuu välttämättömään vähimmäismäärään, joka tarvitaan investointien toteuttamiseen kyseisellä alueella. Lisäksi tukea myöntävän jäsenvaltion

tulee valtioneuvoston ilmoitusprosessissa osoittaa, että 6) tuen kilpailua vääristävät vaikutukset ovat rajalliset ja että; 7) tuki on myönnetty läpinäkyvästi.

Valtioneuvoston kanta

1. a) Väestöpeitto

Suomi pitää tärkeänä, että komission linjauksen mukaisesti aluetuki kohdistetaan vähiten kehittyneille alueille. Harvan asutuksen määritelmä kattaa oleellisilta osilta nämä alueet Suomessa. Harva asutus on täten perusteltu kriteeri aluetukien määrittelyssä.

Komissio esittää, että harva asutus määriteltäisiin NUTS III -tasolla ja kynnyksarvona olisi 12,5 as/km². Tämä määritelmä kattaa 18,3 % Suomen väestöstä. Komission esitys on luonnoksen kohdassa 147. Sen mukaan: "Harvaan asuttujen alueiden osalta jäsenvaltion olisi periaatteessa nimettävä c-alueiksi NUTS 3-alueet, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä."

Esitetyn sijaan Suomi kannattaa harvan asutuksen kriteerin määrittelyn soveltamista vuosien 2007—2013 suuntaviivojen kohdan 30. b) mukaisesti. Suomi siis kannattaa nykyisten suuntaviivojen mukaisen määrittelyn säilyttämistä.

Tällä on väestöpeiton näkökulmasta se merkitys, että jos käytetään vanhaa NUTS-alueuokitusta, niin Keski-Pohjanmaa pääsisi tukialueisiin mukaan osana Pohjois-Suomen NUTS II-alueita ja Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Kainuu NUTS III-määrittelyn perusteella.

Jos käytetään uudempaa nyt voimassa olevaa vuoden 2010 NUTS -alueuokitusta, koko Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS II-alue pääsisi tukialueeksi.

Komission kilpailun pääosasto on luonnoksessaan lähtenyt siitä, että määrittelyn pohjana käytetään vanhaa vuoden 2006 NUTS-alueuokitusta. Suomi pitää tärkeänä, että määrittelyn pohjana käytetään uudempaa vuoden 2010 NUTS-alueuokitusta.

Lisäksi Suomi katsoo, että väestötiheys tulisi laskea suhteessa alueiden kokonaispinta-alaan,

ei maapinta-alaan. Tällöin sisävesistöt huomioitaisiin harvan asutuksen alueiden määrittelyssä. Määrittely tekisi oikeutta erityisesti niille alueille, joilla laajat vesistöalueet ovat maantieteelliseksi haitaksi tulkittava erityispiirre, joka vaikeuttaa elinkeinopolitiikkaa ja logistiikkaa. Suomessa tämä koskee Pohjois-Savoa (NUTS III -alue).

Suomen väestöosuus putoaisi komission esityksessä merkittävästi nykyisestä 33,0 prosentista 21,7 prosenttiin. Tämä johtuu ennen kaikkea edellä mainitusta harvan asutuksen kriteerin määrittelystä ja käytöstä NUTS III -tasolla ja vanhan NUTS-alueuokituksen käytöstä.

1. b) Ennalta määrittelemättömien c-alueiden nimeäminen (suuntaviivojen jaksot 152—156)

Suomi on pääosin tyytyväinen komission esitykseen jouston lisäämisestä aluetukikelpoisten alueiden määrittelyssä. Komission esitys antaa jäsenmaille harkintavaltaa aluetukikelpoisten alueiden valinnassa.

Suomi pitää tärkeänä, että nykyisten suuntaviivojen joustot säilyvät myös uusissa suuntaviivoissa ja että Ahvenanmaan osalta on mahdollista saada tuleviin tukialueisiin mukaan sekä maaseutu- että saaristoseutukunnat.

Rakennemuutoksen sisällyttäminen arviointikriteereihin on Suomen näkökulmasta perusteltua. Komission esittämä jousto siitä, että jäsenvaltio voi jättää osan väestöpeitosta käyttämättä nimetessään tukialueita kauden alussa, on kannatettava. Samoin komission esittämä tukialueiden välitarkistumahdollisuus vuonna 2017 on hyvä. Suomi esittää mahdollisuutta nimetä ennalta määrittelemättömiä alueita koko tukikautta lyhyemmäksi ajaksi, esimerkiksi 2—3 vuodeksi, mikä ei sisälly komission esitykseen.

2) Alueelliseen investointitukeen sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit ja suuryritysten tukimahdollisuuksien poistuminen c-alueilta (suuntaviivojen jakso 10 ja jaksot 156—163)

Suomi pitää komission esitystä suuryritysten tukimahdollisuuden poistamisesta c-alueilla aiheellisena. Kilpailun vääristymisen minimoimiseksi Suomi lisäksi kannattaa yleistä tukitasojen

laskua. Tukitasoja voitaisiin Suomen näkemyksen mukaan laskea myös kaikilla A-alueilla, toisin kuin komissio esittää.

Suomen kanta perustuu siihen, että suurille yrityksille myönnetyn aluetuen vaikuttavuus on usein vähäinen ja jopa kyseenalainen, mikä johtuu tuen pienuudesta suhteessa yrityksen resursseihin. Toisaalta suuryrityksille myönnettyjen tukien kilpailua vääristävät vaikutukset sisämarkkinoilla saattavat olla huomattavat, minkä takia kiristykset niin tukitasojen kuin tukien kohdentamisenkin osalta ovat aiheellisia.

3) Komissiolle ilmoitettavat tuet (suuntaviivojen jakso 2)

Suomen näkökulmasta on tärkeää, että eniten kilpailua vääristävät tuet säilyvät ilmoitusvelvollisuuden piirissä myös jatkossa, eikä ko. tukia saa laittaa täytäntöön ilman komission hyväksyntää. Suomi pitää komission esitystä tältä osin kilpailupolitiikan näkökulmasta riittävänä.

Suomen omien tukijärjestelmien osalta komission esitys tarkoittaa, että jatkossa yksikään Suomen aluetukisuuntaviivojen mukaisista tukiohjelmista ei olisi enää ilmoitusvelvollisuuden piirissä.

4) Aluetuen soveltavuuden arviointi (suuntaviivojen jakso 3)

Suomi pitää tärkeänä, että komissiolle ilmoitettavien tukien kilpailua vääristävät vaikutukset arvioidaan tarkasti. Komission esityksen perusteella voidaan arvioida, että Suomen omat tukijärjestelmät eivät olisi tukianalyysin kohteina. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että komissio tutkii kriittisesti Suomen kilpailijamaiden kilpailua vääristävät tuet. Erityisesti tuki suurille yrityksille rakenteellisesta ylikapasiteetista kärsivillä aloilla voi vääristää huomattavasti jäsen-

valtioiden välistä kauppaa ja kilpailua (ml. investoinnin ja tuotannon siirtyminen jäsenvaltioista toiseen). Tämänkaltaisen tuki voi myös estää ja hidastaa toimialan kilpailukyvyyn kannalta välttämätöntä rakennemuutosta.

Komissio ehdottaa myös kannustavan vaikutuksen muodollisen kriteerin muuttamista siten, että tuettu toiminta ei saa alkaa ennen tukipäätöstä. Töiden aloittamisella tarkoitettaisiin käytännössä investoinnin rakennustöiden aloittamista tai ensimmäistä hanketta koskevaa sitoumusta; sen sijaan toteuttavuustutkimusten tekeminen ja lupien hakeminen olisi sallittua ennen tukipäätöstä. Nykyisen kannustavaa vaikutusta koskevan muodollisen kriteerin mukaan riittää, että tukihakemus on jätetty ennen töiden aloittamista. Kyseinen muutos koskisi todennäköisesti myös muita horisontaalisia valtiontukisääntöjä sekä ryhmäpoikkeusasetusta, joihin suuri osa Suomen tukijärjestelmistä perustuu. Suomen näkemyksen mukaan kyseinen muutos ei huomioi riittäväällä tavalla tuen laadullisia vaikutuksia. Kaavamaisesti kaikkiin tukimuotoihin sovellettuna ko. kriteeri ei johda optimaalisiin lopputuloksiin, eikä se välttämättä paranna EU:n valtiontukipolitiikan vaikuttavuutta. Säännön soveltamisella saattaa olla vaikutuksia esimerkiksi innovaatio toiminnan saralla, jonka nopea ja syklinen luonne tyypillisesti edellyttää hankkeen toteuttamista ilman suuria viivytyksiä. Säännös ei myöskään ottaisi huomioon Suomen vaikeita talviolosuhteita. Jollei tukipäätöstä saada annettua riittävän aikaisin ennen rakentamiskauden alkua, käytännössä työn aloittamiseen yleensä syntyy vuoden viive, kun aloittaminen lykkääntyy talven ylitse. Lisäksi säännös näyttäisi aiheuttavan tukikelpoisten kustannusten erilaista käsittelyä silloin, kun hanketta tuetaan EU:n varoin.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

*Perustelut**Väestöpeitto*

Valiokunta pitää tärkeänä, että komission linjauksen ja valtioneuvoston kannan mukaisesti aluetuki kohdistetaan vähiten kehittyneille alueille. Harvan asutuksen määritelmä kattaa oleellisilta osin nämä alueet Suomessa. Harva asutus on siten perusteltu kriteeri aluetukien määrittelyssä.

Komission kilpailun pääosasto on luonnoksessaan lähtenyt siitä, että määrittelyn pohjana käytetään vanhaa vuoden 2006 NUTS-alue-luokitusta. Komission esitys pudottaisi Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon pois harvaan asuttujen alueiden luokasta. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että valtioneuvoston kannan mukaisesti harvan asutuksen kriteeri määritellään vuosien 2007—2013 suuntaviivojen kohdan 30. b mukaisesti eli nykyisten suuntaviivojen mukainen määrittely säilyy. Kun nykyisten suuntaviivojen mukaisesti käytetään vuoden 2010 NUTS-luokitusta ja nykyistä määritelmää, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Savo pääsevät mukaan osana Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2-alueita.

Valiokunta toteaa, että aluetuen kohdentamisratkaisu edellyttää tiettyä joustoa. Joustolla ja riittävällä väestöpeittotavoitteella tulee turvata se, että kaikkein heikoimmin kehittyneet harvan asutuksen alueet (esimerkiksi Saarijärvi—Viitasaari-seutukunta), jotka eivät sisälly Itä- ja Pohjois-Suomen harvan asutuksen NUTS 3 -alueisiin (= maakuntiin), voidaan ottaa harvan asutuksen alueeksi käyttämällä komission 147 kohdassa esittämää joustomahdollisuutta. Tällä menettelyllä saadaan Suomen harvan asutuksen alueet säilytettyä aluekehittämisen kannalta yhtenäisenä kokonaisuutena.

Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, että EUROSTATin tilastojen mukaan kaikki maat eivät pysty ilmoittamaan NUTS 3 -tasolla maapinta-alaa, vaan vain kokonaispinta-alan. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kokonaispinta-alaa (sisältäen myös ve-

sistöt) tulee käyttää harvan asutuksen laskennassa, jotta muun ohella tavoite Pohjois-Savon harvan asutuksen kriteerin täyttymisestä NUTS 3 -tasolla toteutuu.

Valiokunta korostaa sitä, että muutkin alueiden kehittämistä vaikeuttavat olosuhdetekijät kuin vesistöjen elinkeinopolitiikalle ja logistiikalle aiheuttamat vaikeudet tulee ottaa huomioon vähiten kehittyneitä alueita määriteltäessä. Tässä yhteydessä valiokunta painottaa lisäksi sitä, että alueellisilla kuljetustuilla on maasamme suuri merkitys. Maamme pitkistä etäisyyksistä aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseksi alueelliset kuljetustuet tulee säilyttää.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nykyisissä suuntaviivoissa on kohta 31, jonka perusteella tukea voidaan kohdistaa erittäin paikallisiin (NUTS 3 -tason alapuolella) alueellisiin eroihin. Saaristossa ei väestömäärän tarvitse olla 20 000, vaan se voi olla 5 000—20 000, kunhan tietyt indikaattorit täyttyvät (kuten bruttokansantuote (BKT) asukasta kohden, työllisyys- tai työttömyysaste, paikallinen tuottavuus tai paikallisen työvoiman ammattitaito). Ehdotettuihin suuntaviivoihin tätä joustoa ei ole sisällytetty. Valiokunta katsoo, että joustomahdollisuus (ennalta määrittelemättömien c-alueiden nimeäminen) tulee edelleen säilyttää koko maassa. Tilanne koskee Ahvenanmaan ohella myös monia alueita manner-Suomessa.

Valiokunta toteaa, että ehdotukseen sisältyvä rakennemuutokseen liittyvä joustoa, mikä on Suomen näkökulmasta perusteltua. Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä mahdollisuutta nimetä ennalta määrittelemättömiä alueita koko tukikautta lyhyemmäksi ajaksi, esimerkiksi 2—3 vuodeksi. Tätä komission esityksessä ei ole otettu huomioon.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että komission käyttämä laskentamenetelmä ennalta määrittämättömien c-alueiden laskennassa poikkeaa aikaisemmasta. Siinä viitetietoina käytetään aikaisempaa painavammin EU:n BKT- ja työttömyyskeskiarvoja. Tämä antaa Suomelle aikaisempaa laskentamenetelmää

pienemmän väestöosuuden. Esillä on ollut myös pitäytyminen aikaisemmassa laskentamenetelmässä. Valtioneuvoston kantaa ei ole vielä muodostettu, koska asian selvitys on vielä kesken. Valiokunta pitää tärkeänä, että tavoitteeksi otetaan maallemme eniten hyötyä tuottava laskentamenetelmä.

Komissiolle ilmoitettavat tuet ja tukitasot

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Suomen omien tukijärjestelmien osalta komission esityksen hyväksyminen tarkoittaisi sitä, että jatkossa yksikään Suomen aluetukisuuntaviivojen mukaisista tukiohjelmista ei olisi enää ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Aluetukikaudella 2007—2013 Suomen ainoa ilmoitettu tukiohjelma on ollut alueellisen kuljetustuen ohjelma. EU-näkökulmasta Suomelle on tärkeää, että eniten kilpailua vääristävät tuet säilyvät ilmoitusvelvollisuuden piirissä myös jatkossa.

Myös suuryritysten tukimahdollisuuden poistamista c-alueilta pidetään valtioneuvoston kannassa aiheellisenä toimenpiteenä, koska PK-yritysten tukemista voidaan pitää aluekehityksen näkökulmasta vaikuttavampana. Lisäksi kilpailun vääristymisen riski sisämarkkinoilla pienenee. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että suuryrityksillä on merkittävä rooli alueellisessa taloudellisessa toiminnassa, josta myös pienyritykset hyötyvät. Valiokunta pitää suuryritysten tukia perusteltuina, mikäli niillä voidaan osoittaa olevan alueellista vipuvarsivaikutusta PK-yritysten liiketoiminnan kannalta *tai niillä voidaan edistää teollisuusklustereiden kehittymistä ja kilpailukykyä*. Pienyritysten hyötyminen suuryritysten tuista tulee varmistaa asiaa koskevilla tukiehdolla.

Aluetuen soveltuvuuden arviointi

Komissio ehdottaa kannustavan vaikutuksen muodollisen kriteerin muuttamista siten, että tuettu toiminta ei saa alkaa ennen tukipäätöstä. Töiden aloittamisella tarkoitettaisiin käytännössä investointien rakennustöiden aloittamista tai ensimmäistä hanketta koskevaa sitoumusta. Sen sijaan toteutettavuustutkimusten tekeminen ja lupien hakeminen olisi sallittua ennen tukipäät-

töstä. Nykyisen kannustavaa vaikutusta koskevan muodollisen kriteerin mukaan riittää, että tukihakemus on jätetty ennen töiden aloittamista. Valiokunta toteaa, että Suomen olosuhteissa maanrakennus kokonaisuudessaan keskittyy kessäaikaan eikä hakemuksia voida aina käsitellä niin, että investoinnit voidaan toteuttaa aiotulla aikataululla, jolloin hakijalle syntyy kohtuuttomia tilanteita. Jollei tukipäätöstä saada annettua riittävän aikaisin ennen rakentamiskauden alkua, työn aloittamiseen yleensä syntyy käytännössä vuoden viive, kun aloittaminen lykkäytyy talven ylitse. Valiokunta pitääkin välttämättömänä rajoituksen poistamista.

Erityisen ongelmalliseksi tilanne muodostuu, jos mainittua tiukempaa töiden aloittamiskriteeriä tulnaisiin soveltamaan kaikkiin valtiontuen suuntaviivoihin, myös metsätaloutta koskeviin. Kestävän metsätalouden rahoituslain nojalla on voitu rahoittaa esim. nuoren metsän hoitotöitä ns. jälkirahoitteisina töinä, jolloin ei ole vaadittu hyväksymispäätöstä ennen työn toteuttamista. Jos etukäteispäätös menettelyyn siirrytään, se tulee merkitsemään hallintokustannusten merkittävää kasvua. Tuen hehtaarikohtainen määrä on usein niin alhainen, että sen myöntäminen ei hallintokustannusten nousun myötä enää olisi tarkoituksenmukaista. Valiokunta pitää myös tältä osin välttämättömänä, että jatkossakin voidaan soveltaa vuosien 2007—2013 maa- ja metsätalouden suuntaviivojen 16 kohdan mukaista kannustavan vaikutuksen tulkintaa, joka sallii tietyin tarkoin määritellyin edellytyksin tuen myöntämisen jo toteutettuihin toimiin.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvoston kirjelmän mukaan ainoaksi vaihtoehdoksi myöntää rahoitusta maaseuturahastosta näyttäisi eräissä tapauksissa jäävän de minimis -tuki, jotta Annex I- ja Non-Annex I -investointien aloittaminen määriteltäisiin samoin perustein. Kirjelmässä de minimis -tuen on kuitenkin katsottu aiheuttavan siinä määrin sekä hallintokustannuksia että rajoitteita tuen saajalle, ettei de minimis -tuen käyttö ole tarkoituksenmukaisin valtiontukiperuste, varsinkaan käytettäessä EU:n varoja. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on toisaalta todettu, että de mi-

nimis -tuki oletettavasti myös jatkossa mahdollistaisi varsinaisen aluetukialueen ulkopuolisten erityisalueiden maaseudun mikroyritysten taroituksenmukaisen tukemisen. Selvityksessä on tuotu esiin, että de minimis -tukeen liittyvät rajoitteet liittyvät lähinnä tuen enimmäismäärään, eivätkä ne käytännössä ole koskeneet kuin harvoja mikroyrityksiä. Niiden yritysten osalta tuki on ollut mahdollista myöntää aluetuen periaat-

teiden mukaisesti. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että tämä näkökohta otetaan huomioon.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Lauri Heikkilä /ps
jäs. Heikki Autto /kok
Markku Eestilä /kok
Satu Haapanen /vihr
Reijo Hongisto /ps

Anne Kalmari /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Jari Myllykoski /vas
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Tytti Tuppurainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.